

[Undervisningsministeren]

satte retning. I den samme 7-årige periode er det gennemsnitlige elevtal i folkeskoleklasserne faldet fra 20,1 til 18,8, og det vil sige, at det gennemsnitlige elevtal i klasserne i den offentlige og den private grundskolesektor i dag ligger nærmere hinanden, end de nogen sinde tidligere har gjort. Gennemsnitstillene dækker dog – og det gælder begge sektorer – over betydelige variationer.

Jeg er naturligvis klar over, at disse statistiske oplysninger ikke giver svar på de tre spørgsmål, som forespørgslen rummer, men disse oplysninger, der både kan og vil blive gjort til genstand for vidt forskellige fortolkninger, er altså, hvad vi ved med sikkerhed.

Når der spørges om, hvad jeg kan oplyse om årsagerne til, at flere forældre tilsyneladende foretrækker at lade deres børn blive undervist i de frie grundskoler, må jeg blive svar skyldig. Ifølge sagens beskaffenhed kan det være vanskeligt at indsamle og bearbejde oplysninger om årsager, som utvivlsomt har vidt forskellig baggrund, og som under alle omstændigheder er af privat karakter. Man kan have formodninger om en årsagssammenhæng, og om mine formodninger om årsagssammenhænge i forbindelse med den konstaterede tilgang til den private grundskolesektor, der i øvrigt efter min mening helt uden proportionssans af nogle er blevet benævnt som »flugten fra folkeskolen«, skal jeg gerne give nogle oplysninger.

Allerførst må jeg nok påpege, at den konstaterede tilgang til privatskolerne er en nettotilgang forstået på den måde, at der løbende sker overflytning af elever fra folkeskole til privatskole og omvendt. Vi kender ikke omfanget af disse bevægelser, men alle, der har noget at gøre med folkeskole eller privatskole, ved, at de finder sted, dels på grund af flytninger fra et område til et andet, dels af ukendte årsager inden for samme område. Disse bevægelser har altså over denne 7-årige periode givet en nettotilgang på ca. 9.000 elever til den private sektor.

Jeg vil tro, at der er to hovedårsager hertil. Den ene er et ønske fra forældrenes side om, at deres barn får del i en undervisning, der er præget af en grundholdning, som er i pagt med deres egen. Den kan være af religiøs, af ideologisk eller af pædagogisk karakter, og i sådanne tilfælde kan der til forældrenes ønske om skoleskift være knyttet forestillinger om, at det vil være en fordel for deres barn,

at det kommer ind i en kammeratskabskreds, der i højere grad formodes at have samme hjemlige baggrund som barnets egen. I sådanne tilfælde behøver der ikke nødvendigvis at ligge nogen utilfredshed med den folkeskole, eleven har gået i, til grund for skoleskiftet.

En anden hovedårsag må antages at være utilfredshed med konkrete forhold på den folkeskole, barnet går i. Om der virkelig er noget at lægge skolen til last eller forældrene har stillet forventninger til skolen, som denne næppe med rimelighed har kunnet opfylde, er i denne forbindelse af mindre betydning. Det afgørende er, at forældrene har oplevet deres barns skole som en mindre god skole og derfor ønsker barnet flyttet til privatskole.

At det modsatte – altså utilfredshed med nærmere angivne forhold på en privatskole – giver anledning til flytning herfra og til en offentlig skole, kender vi fra adskillige henvendelser til undervisningsministeriet, hvor forældre til børn i private skoler udtrykker deres store forundring over, at ministeriet ikke kan gribe ind med henblik på at få rettet de forhold, de anker over.

Der kan naturligvis tænkes andre årsager end de her nævnte til væksten i de private skolars andel af den samlede elevmængde, men jeg tror ikke, at en markant generel utilfredshed med folkeskolen er en typisk årsag, således som formodningen herom afspejler sig i dagens spørgsmål.

Når der spørges, hvad regeringen agter at gøre for at forbedre forholdene i folkeskolen, kædes dette spørgsmål så nøje sammen med det foregående, at man fornemmer, at det bygger på forestillinger om, at folkeskolen er saktet bagud i en konkurrence med den private skole, og at folkeskolen eventuelt må kunne lære noget af den private skole med henblik på at kunne bevare så at sige sin markedsandel.

Hvis de private skoler havde noget, som folkeskolen kunne tage ved lære af, måtte man kunne finde nogle markante fællestræk ved de private skoler, som med fordel kunne overføres til folkeskolen.

Nu er de private skoler som bekendt vidt forskellige med hensyn til grundholdninger, men af fællestræk kan nævnes følgende:

De private skoler har ingen skoledistrikter. De kan modtage elever fra et område, der kun er begrænset af transportmulighederne,